

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa)

dokonanej w dniach 28-29.04.2014 r. na kierunku FILOLOGIA prowadzonym w ramach Instytutu Neofilologii na poziomie studiów I stopnia o profilu¹ praktycznym realizowanych w formie studiów stacjonarnych w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Raciborzu

**przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący: prof. dr hab. Joanna Pyszny, członek PKA
członkowie:**

dr hab. Beata Mikołajczyk, członek PKA, ekspert nr 1

prof. dr hab. Adam Bezwiński, ekspert PKA, ekspert nr 2

dr hab. Bożena Stawoska Jundziłł, członek PKA, ekspert ds. pracodawców,

Arkadiusz Doczyk - ekspert PKA ds. formalno-prawnych

Dawid Podyma – ekspert PKA ds. studenckich

Krótką informacją o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na kierunku „filologia” prowadzonym w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Raciborzu (zwanej dalej PWSZ w Raciborzu) na poziomie studiów pierwszego stopnia. Studia I stopnia uzyskały pozytywną ocenę jakości kształcenia na podstawie uchwały Prezydium PKA nr 293/2009 z dn. 23.04.2009 r. Wizytacja została przeprowadzona z inicjatywy PKA.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonych przez Uczelnię dokumentów w tym raportu samooceny. W toku wizytacji Zespół Oceniający poprosił o przygotowanie dokumentów niezbędnych do dokonania oceny programowej i skorzystał z przedstawionej dokumentacji, odbył spotkania i rozmowy z władzami Uczelni oraz Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, dokonał hospitacji kilku zajęć oraz analizy wylosowanych prac etapowych i dyplomowych wraz z ich recenzjami.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1.Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę².

1.Strategia PWSZ w Raciborzu została uchwalona przez Senat PWSZ w Raciborzu w dn. 13 marca 2014 roku (uchwała Senatu nr 204/2014 w sprawie przyjęcia Strategii PWSZ w Raciborzu na lata 2014 - 2016).

Koncepcja kształcenia na kierunku filologia nawiązuje przede wszystkim do takich elementów strategii uczelni, jak słuzenie rozwojowi regionu poprzez oferowanie wysokiej jakości usług edukacyjnych oraz kształcenie wysoko wykwalifikowanych, przedsiębiorczych kadr, zdolnych sprostać wyzwaniom nowoczesnej gospodarki. Te cele określiły wybór zarówno praktycznego profilu studiów, jak i trzech specjalności kształcenia (filologia angielska, filologia germańska, filologia słowiańska z profilem czeskim i rosyjskim), a także modułów do wyboru na specjalnościach filologia angielska i germańska (kształcenie pedagogiczne, kształcenie translatorskie, kształcenie biznesowe). Oferta kształcenia na ocenianym kierunku jest dość bogata na miarę małej jednostki i różnorodna, stanowi odpowiedź na zapotrzebowanie rynku pracy, wykazuje też możliwości elastycznego kształtowania poprzez korekty i modyfikacje już realizowanego programu, a także wprowadzanie nowych modułów do wyboru.

2. W procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku filologia uczestniczą przede wszystkim interesariusze wewnętrzni, głównie władze Instytutu Neofilologii we współpracy z nauczycielami akademickimi zatrudnionymi na poszczególnych specjalnościach, choć udział tych drugich jest w dużej mierze niesformalizowany, a stopień zaangażowania większości z nich raczej niski, co stwierdził ZO na spotkaniu z kadrą (brak znajomości strategii uczelni, niewielka świadomość różnic pomiędzy profilem ogólnoakademickim a praktycznym, brak przekonania o konieczności wprowadzania zmian w procesie kształcenia). Instytut Neofilologii zatrudnia dydaktyków – praktyków (co widoczne jest również w minimum kadrowym), którzy stanowią cenne źródło informacji na temat potrzeb w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych u absolwentów kierunku filologia.

Udział studentów w procesie określania koncepcji kształcenia polega również głównie na działaniach nieformalnych, głównie na sygnalizowaniu wykładowcom potrzeb i oczekiwań. Ich postulaty, dotyczące m.in. wprowadzenia profilu praktycznego, zostały uwzględnione w obecnie realizowanym programie studiów (zwiększenie wymiaru niektórych zajęć, zwłaszcza z zakresu praktycznej nauki języka, zmiana formy zajęć – np. wykładu na ćwiczenia). Studenci nie uczestniczyli jednak bezpośrednio w opracowywaniu programu studiów, wykazując również słabą orientację w pracach Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia.

Do interesariuszy zewnętrznych należą absolwenci filologii, których losy po ukończeniu studiów podlegają badaniom w nawiązaniu do Ustawy o Szkolnictwie Wyższym z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. 2011 nr 84 poz. 455). Pierwszy Raport, dotyczący rocznika z rekrutacji

2011/2012, Biuro Ewaluacji JK opublikowało na swoich stronach (badaniami objęto absolwentów wszystkich kierunków, a nie tylko filologii). Przeprowadzone analizy pokazują niski stopień zainteresowania absolwentów udziałem w pracach nad programami studiów, brak chęci uczestniczenia w życiu Uczelni. Jedynie 14 respondentów na 197 badanych zadeklarowało chęć wstąpienia do Stowarzyszenia Absolwentów PWSZ w Raciborzu (por. Raport z badania losów zawodowych absolwentów. Absolwenci naboru 2009-20012). Dowodzi to niskiego stopnia utożsamiania się absolwentów z Uczelnią po ukończeniu studiów oraz źle prowadzonej integracji tego środowiska z Uczelnią. Ogólnie absolwenci wyrażają jednak pozytywną opinię o poziomie i jakości kształcenia, wydaje się jednak, iż jest to grupa interesariuszy najslabiej ingerująca w proces określania koncepcji kształcenia.

Pracodawcy (jako interesariusze zewnętrzeni) swoją obecność zaznaczają (od niedawna) na dwu płaszczyznach: działań nieformalnych i sformalizowanych. Te pierwsze mają długą tradycję, co podkreślono w Raporcie Samooceny (por. s. 3): „Mocną stroną Uczelni jest również dobra współpraca z władzami samorządowymi oraz lokalnym otoczeniem biznesowym...”. Sami pracodawcy w sposób sformalizowany obecni są jedynie na poziomie Rady Uczelni, a nie na poziomie Instytutu Neofilologii. Ich udział w kształtowaniu koncepcji kształcenia na kierunku Filologia jest jednak niekwestionowany, choć dokonuje się nadal głównie w sposób nieformalny. Opinie wyrażane w trakcie kontaktów nieformalnych wpłynęły w znacznym stopniu na wprowadzenie na kierunku filologia profilu praktycznego, utworzenie nowej specjalności – translatorskiej (od 2011 r.) oraz włączenie nowych przedmiotów do modułu przedmiotów do wyboru: język angielski/niemiecki w biznesie (od 2013 r.). Proces formowania tych kontaktów przybiera jednak ostatnio na sile, o czym świadczy przedstawienie ZO 28 protokołów z prowadzonych w 2014 roku konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi (instytucjami życia gospodarczego i społecznego, w tym min. szkołami ponadgimnazjalnymi, biblioteką wojewódzką, centrum kultury, radiem, tłumaczami przysięgłymi) w sprawie oceny programu kształcenia dla kierunku „filologia”. Opinie wyrażane przez pracodawców pokazują ich oczekiwania co do efektów kształcenia na kierunku filologia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (nie zostały one jeszcze uwzględnione w programie studiów). Władze Instytutu Neofilologii przedstawiły też cztery porozumienia o współpracy z interesariuszami zewnętrznymi gotowymi przyjąć studentów na praktyki zawodowe. Efekty wspólnie podjętych działań nie mogą jeszcze podlegać ocenie, ponieważ są świeżej daty (głównie 2014 r.).

Na szczepku Uczelni Biuro Ewaluacji JK przeprowadziło, w ramach badań nad losami absolwentów, uogólnioną analizę oczekiwań pracodawców (por. Raport z badania losów absolwentów. Pracodawcy 2013). Niestety w badaniach tych wypowiadają się jedynie przedstawiciele sektora publicznego, trudno też wyłonić z tych ogólnych analiz uwagi dotyczące kierunku filologia.

W Instytucie Neofilologii opracowano Procedurę konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi (symbol P-IN-6.2-1), gdzie określono osoby odpowiedzialne za koncepcję i

opracowanie efektów kształcenia w jednostce oraz szczegółowy opis postępowania w ramach procedury (Załącznik do procedury Z-IN-6.2-1-1). Opracowano obowiązujący od 1.10.2013 r. wzorec protokołu z konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi w sprawie zaopiniowania programu kształcenia.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest właściwie powiązana z misją Uczelni i strategią jednostki.

2) W procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku filologia uczestniczą przede wszystkim interesariusze wewnętrzni. Udział w tym procesie interesariuszy zewnętrznych, głównie przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, jest niesformalizowany, lecz istotny i ważny dla obu stron. Uczelnia podejmuje starania w celu zwiększenia tego udziału.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

1. Senat PWSZ w Raciborzu Uchwałą z dnia 29 maja 2012 zatwierdził efekty kształcenia na kierunku filologia na lata 2012-2015, studia I stopnia, profil praktyczny. Uchwałą Senatu nr 174/2013 r. z dn. 20 czerwca 2013 r. został zatwierdzony program kształcenia na kierunku „filologia”, studia I stopnia, profil praktyczny, dla cyklu kształcenia 2013-2016. Ostatnia uchwała określa plany studiów dla poszczególnych specjalności studiów jak i metody weryfikacji zakładanych efektów kształcenia.

Zatwierdzone efekty kształcenia są zgodne z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji, uwzględniają specyfikę kierunku oraz - jak deklaruje kierownictwo – oczekiwania i wymagania rynku pracy; zgodnie z tymi informacjami decyzja o utworzeniu profilu praktycznego podjęta została m.in. z powodu wielu pytań kandydatów na studia na kierunku filologia o możliwości tak ukierunkowanego kształcenia w PWSZ w Raciborzu. Prowadzono także nieformalne konsultacje z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Zespołowi Oceniającemu nie przedstawiono jednak analizy rynku pracy pod kątem zapotrzebowania na studia na kierunku filologia o profilu praktycznym.

Efekty kształcenia dla kierunki filologia w PWSZ w Raciborzu w dużym stopniu korespondują z efektami kształcenia dla studiów I stopnia o profilu praktycznym w obszarze nauk humanistycznych zdefiniowanymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 21 listopada 2011 r. Autorzy Raportu samooceny sami wskazują jednak na brak uwzględnienia w efektach uchwalonych przez Senat PWSZ w Raciborzu jednego z tych wzorcowych efektów kształcenia, mianowicie efektu H1P_U08 mówiącego o umiejętnościach w zakresie sporządzania wniosku o przyznanie środków na realizację projektu profesjonalnego wskazując na możliwość uzyskania tej umiejętności w ramach praktyki, a

także dodatkowych zajęć i za dodatkowe punkty ECTS wykraczające poza zakładane do osiągnięcia w programie kształcenia 180 punktów. Realizowany na kierunku o profilu praktycznym program powinien uwzględniać ten efekt kształcenia oraz treści i formy kształcenia umożliwiające każdemu studentowi ocenianego kierunku jego osiągnięcie. Za uwzględnieniem tego efektu kształcenia w realizowanym obecnie programie studiów przemawiają także głosy przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych (pracodawców) mówiące o potrzebie wyposażania studentów filologii w tzw. umiejętności/ kompetencje „miękkie”, komunikacyjne, które są nieodzownym elementem np. pracy w grupie przygotowującej projekt zawodowy.

Kształcenie na specjalności nauczycielskiej jest prowadzone zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 stycznia 2012 w sprawie standardów kształcenia nauczycieli* i wcześniejszymi regulacjami prawnymi określającymi kształcenie nauczycieli. Obecny rok trzeci jest ostatnim, którego studenci realizują obowiązującą do niedawna tzw. dwuprzedmiotowość (w ramach filologii angielskiej oferowana jest dydaktyka języka niemieckiego lub rosyjskiego, w ramach filologii rosyjskiej – dydaktyka języka angielskiego lub niemieckiego itd.)

Kierunkowe, przedmiotowe i specjalnościowe efekty kształcenia są spójne. Opracowano odrębne efekty kształcenia dla specjalności, a w ich ramach – dla modułów do wyboru. W sylabusach są prawidłowe odniesienia do efektów kierunkowych. Przedmiotowi wychowanie fizyczne nie przypisano żadnego efekty kształcenia. Efekty kształcenia dla modułów praktycznych (Kształcenie pedagogiczne, translatorskie i biznesowe) uwzględniają oczekiwania rynku pracy.

Opis efektów kształcenia kierunkowych i modułowych/ przedmiotowych jest teoretycznie ogólnie dostępny, gdyż znajduje się do wglądu w sekretariacie Instytutu. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA nie zostali jednak o tym poinformowani, w związku z czym nie zaznajamiali się z tym dokumentem. Opisy efektów kształcenia są częścią składową kart przedmiotów, tylko jednak karty przedmiotów programu realizowanego na trzecim roku studiów, czyli zbudowanego jeszcze na podstawie standardów kształcenia, znajdują się na stronie internetowej Uczelni. Karty przedmiotów lat niższych (programy kształcenia opisane językiem efektów kształcenia) nie zostały umieszczone na stronie www. Zaleca się pilne upublicznienie zarówno kierunkowych efektów kształcenia jak i kart wszystkich przedmiotów na stronie internetowej Uczelni / Instytutu Neofilologii.

Realizowany obecnie program kształcenia tylko częściowo umożliwia osiągnięcie kierunkowych oraz modułowych efektów kształcenia. Brak w tym zakresie zastrzeżeń w wypadku przedmiotów „teoretycznych” filologicznych oraz kształcenia językowego. Wątpliwości budzi natomiast możliwość osiągania efektów odróżniających profil praktyczny od ogólnoakademickiego, a dotyczy to także praktyk zawodowych, o czym niżej.

2. Język, za pomocą którego efekty kształcenia zostały sformułowane, jest prosty i klarowny. Efekty kształcenia w zakresie umiejętności są sprawdzalne, w zakresie kompetencji społecznych są jednak tak ogólnikowo sformułowane, że pozwalają na tylko częściową

weryfikację. Efekty kształcenia w zakresie wiedzy są sformułowane dwuczłonowo, i gdy pierwszy człon (np. K_W04 - posiada podstawową wiedzę na temat rozwoju języka (historycznego i społeczno-kulturalnego) jest w pełni weryfikowalny, tak człon drugi, w którym dodaje się, że jest to wiedza „zorientowaną na zastosowanie w praktyce” (K_W02, K_W03, K_W04, K_W05, K_W06, K_W07, K_W08), nastrocza – ze względu na ogólnikowość zastosowanej formuły - zasadnicze problemy ze sprawdzalnością.

3. Podczas programowej oceny jakości kształcenia na kierunku „*filologia*” poddano oglądowi dokumentację dotyczącą weryfikacji i oceny efektów kształcenia (protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta, dyplomy wraz z suplementami), która jest przechowywana w teczkach studentów (absolwentów). Jest ona sporządzana zgodnie z obowiązującymi przepisami sformułowanymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dokumentacji przebiegu studiów z dnia 14 września 2011 r. (Dz. U. Nr 201, poz. 1188) oraz Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 X 2011 w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie (Dz.U. z 2011 nr 196 poz. 1167)

Teczkę akt osobowych studenta przechowuje się w archiwum uczelni przez okres 50 lat (zgodnie z § 4 ust. 2 ww. rozporządzenia).

Uczelnia wypracowuje system weryfikacji efektów kształcenia standaryzując go. Jednym z pozytywnych tego procesu przejawów jest wprowadzenie Katalogu ocen częściowych, który w każdym semestrze wypełniany jest przez prowadzącego dla danej grupy. Zbiera się tam dane o udziale studenta w zajęciach, wynikach wszystkich testów częściowych, informacje o stopniu osiągnięcia poszczególnych danych dla konkretnego przedmiotu efektów kształcenia (często wypełnianych niestety schematycznie – znak + przy danym efekcie kształcenia), jest wreszcie ocena końcowa – zaliczenie. Wprowadzenie tego narzędzia jako elementu systemu oceny efektów kształcenia należy ocenić bardzo pozytywnie, jednak w częstych wypadkach braku w dokumentacji prac zaliczeniowych lub/oraz prac egzaminacyjnych, zasad oceniania, punktacji itd., narzędzie to nie do końca spełnia swą rolę. Należy więc uczulić władze Instytutu Neofilologii na to, aby monitorowały sposób wypełniania Katalogu ocen częściowych przez poszczególnych nauczycieli.

Sylabusy sporządzone dla programu kształcenie 2011-2014 nie zawierają informacji na temat sposobu weryfikacji efektów kształcenia. Karty przedmiotów cyklu kształcenia 2012-2015 taki zapis posiadają, lecz jest on bardzo skrótowy i określa tylko formę weryfikacji kształcenia, egzamin lub zaliczenie (z oceną lub bez) oraz metodę sprawdzenia danego efektu kształcenia, czyli zapis: kolokwium pisemne, rozmowa, test zaliczeniowy, wypowiedź w trakcie paneli dyskusyjnych itd., brak szczegółowych informacji o zasadach weryfikacji efektów kształcenia. Sylabusy zajęć cyklu kształcenia 2013-2016 są pod tym względzie wykonane różnie, większość z nich (przedmioty takie jak: dydaktyka języka angielskiego, glottodydaktyka, gramatyka kontrastywna, PNJA, PNJN itd.) zawierają właściwe opisy wymagań oraz sposobu weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji (dość ogólnikowo

sformułowane). Znajdujemy jednak także wiele takich, które powielają wzorce cyklu poprzedniego i nie podają zasad weryfikacji efektów kształcenia (Encyklopedia prawa, Public relations, Wiedza o Unii Europejskiej, Emisja głosu, Komunikacja społeczna, Pedagogika, Prawo oświatowe, Psychologia, Praktyczna nauka języka czeskiego (kod FA-2b), Praktyczna nauka języka niemieckiego (FA-2a), także Praktyczna nauka języka niemieckiego (również opatrzona symbolem FA-2a, adresowana do początkujących), Praktyczna nauka języka rosyjskiego (FA- 2c), Pomoc przedlekarska, Technologia informacyjna, Wychowanie fizyczne (aerobik, gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna, piłka nożna, piłka siatkowa itd.). Generalnie jednak można uznać, że w tym cyklu dokumentacja systemu oceny efektów kształcenia została poprawiona, choć wciąż wymaga korekt i uzupełnień. Weryfikacja efektów kształcenia dotyczy wszystkich ich kategorii, choć, jak stwierdzono wyżej, niektóre efekty w zakresie wiedzy i kompetencji społecznych sformułowane są tak ogólnikowo, że znacznie utrudnia to ich weryfikację.

Warunki zaliczania/egzaminów, wymagania zaliczeniowe i egzaminacyjne są omawiane przez nauczycieli na pierwszych zajęciach w semestrze, co potwierdzili studenci ocenianego kierunku na spotkaniu z ZO. Można zatem mówić o dostępności informacji na ten temat wśród studentów, choć dostępność tę znacznie zwiększyłoby umieszczenie kart przedmiotów na stronie internetowej Uczelni.

Ważnym elementem weryfikacji efektów kształcenia jest proces dyplomowania. Zasady dyplomowania zawarte są w Zarządzeniu Rektora z dnia 22 stycznia 2014 w sprawie seminarium dyplomowego, zasad przygotowania prac dyplomowych lub projektu inżynierskiego oraz organizacji egzaminu dyplomowego, w Regulaminie studiów PWSZ w Raciborzu, a także w Instytutowej Księdze Jakości, gdzie są uzupełnione dodatkowymi zaleceniami dyrektora Instytutu Neofilologii. Zgodnie z tymi zasadami temat pracy dyplomowej zatwierdza dyrektor instytutu. Należy poddać w wątpliwość tę zasadę, trudno bowiem wymagać od jednej, nawet wszechstronnie wykształconej osoby, aby była w stanie kompetentnie ocenić pod względem merytorycznym tematy prac dyplomowych z zakresu różnych dyscyplin naukowych i specjalności. Aby uniknąć tych wątpliwości, eksperci PKA uznają, iż decyzję o zatwierdzeniu tematu pracy dyplomowej (a w przypadku studiów filologicznych także o języku, którym praca będzie pisana) podejmować powinno grono złożone ze specjalistów w zakresie różnych dyscyplin i specjalności, czyli np. Rada Instytutu lub Instytutowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia.

W Raporcie Samooceny (str. 20) znajduje się informacja o uderzająco dużej liczbie studentów rezygnujących ze studiów w ich trakcie (w ostatnich trzech latach 35%, 56%, 43%). Największy odsiew następuje w trakcie pierwszego roku studiów, o czym decydują problemy finansowe studentów, słabe przygotowanie językowe absolwentów szkół średnich, a także częste traktowanie studiów na kierunku filologia jako bezpłatnego kursu języka obcego przygotowującego do wyjazdu za granicę. Instytut Neofilologii nie prowadzi obecnie kształcenia na odległość, władze Jednostki nie widzą w bliskiej przyszłości takiej potrzeby.

4. Za monitorowanie losów absolwentów odpowiedzialne jest Akademickie Biuro Karier powołane w roku 2006 i zrzeszone w Ogólnopolskiej Sieci Biur Karier. Wpisane zostało do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia pod nr 3965. Narzędzie badawcze stosowane przez koordynatora badań panelowych to ankieta dostosowana do różnych grup docelowych: studentów rozpoczynających studia (pytania dotyczą planu studiów, warunków studiowania, profilu absolwenta, wizji swojej roli na rynku pracy po ukończeniu studiów), absolwentów po 6 miesiącach od ukończenia studiów oraz po 3 i 5 latach po studiach. Działania ABK wpisują się tym samym w założenia Ustawy o Szkolnictwie Wyższym z dnia 18.03.2011 r. (Dz.U. 2011 nr 84 poz. 455).

Prowadzone badania są zgodne z Regulaminem Badania Losów Zawodowych Absolwentów, zatwierdzonym Uchwałą Senatu PWSZ w Raciborzu nr 44/2012 z dnia 16.02.2012 r. oraz wprowadzoną ankietą, stanowiącą załącznik do Księgi Jakości Kształcenia. Pełniejszemu badaniu losów absolwentów służą ankiety w wersji elektronicznej: dla studentów I roku, dla absolwentów oraz dla pracodawców. Raporty powstałe w wyniku analizy ankiet prezentowane są na stronach ABK (por. Raport I etap – nabór 2012/2013; Raport z badania losów zawodowych absolwentów. Absolwenci naboru 2009-2012 oraz Raport z badania losów zawodowych absolwentów. Pracodawcy 2013). Udział respondentów związanych z jednostką stanowi 2,54% absolwentów całej uczelni (Absolwenci naboru 2009-2012, s. 3). Wszystkie kryteria dotyczące oceny programu studiów i ich organizacji są jednak analizowane w odniesieniu do całej Uczelni, a nie poszczególnych kierunków, co znacznie utrudnia i ogranicza wnioskowanie w odniesieniu do poszczególnych jednostek. Podobnie przedstawia się sytuacja z pozostałymi Raportami.

Instytut Neofilologii nie prowadzi samodzielnie badań dotyczących losów zawodowych absolwentów dla kierunku filologia. Na spotkaniach z władzami oraz kadrą deklarowano pojedyncze nieformalne kontakty z byłymi studentami kierunku filologia – najczęściej w trakcie praktyk zawodowych, kiedy to studenci i opiekunowie praktyk często współpracują z absolwentami PWSZ, a także poprzez kontakty kadry z pracodawcami. Nauczyciele akademicy deklarują także, iż utrzymują prywatne kontakty z niektórymi absolwentami, trudno tu jednak mówić o monitorowaniu losów absolwentów.

W ramach Uczelni powołano 12.04.2010 r. Stowarzyszenie Absolwentów i Sympatyków PWSZ w Raciborzu. Niestety, w ostatnich badaniach losów absolwentów tylko znikoma część ankietowanych deklaruje chęć udziału w strukturach stowarzyszenia (por. Raport badania losów zawodowych absolwentów. Nabór 2009-2012), co wskazuje na brak utożsamiania się absolwentów z Uczelnią i jednostką.

Novum wprowadzonym przez PWSZ w Raciborzu jest podjęcie badań kierowanych do studentów na etapie wstępnej ich edukacji, w momencie podjęcia studiów, w celu zorientowania się co do ich zmieniających się oczekiwań w trakcie studiów.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Analizowane przez ZO prace dyplomowe odpowiadają swym poziomem wymaganiom stawianym w polskim szkolnictwie wyższym pracom licencjackim. Spora część prac napisana jest w języku polskim, co stoi w sprzeczności z celami kształcenia filologicznego. Wiele prac dyplomowych ma, zdaniem ekspertów PKA, zawyżone oceny zarówno ze strony promotora jak i recenzenta. W pracach etapowych często brak jakichkolwiek komentarzy i uwag wskazujących popełnione przez studenta błędy i uzasadniających końcową ocenę.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku, uwzględniają też – zwłaszcza w modułach do wyboru – oczekiwania rynku pracy. System potwierdzający ich osiągnięcie wymaga udoskonalenia.

2) Efekty kształcenia założone dla programu studiów są sformułowane w sposób klarowny i zrozumiały, nie zawsze są jednak weryfikowalne.

3) Jednostka wypracowała przejrzysty i na ogół efektywny sposób weryfikacji efektów kształcenia, choć jego zastosowanie w niektórych sylabusach budzi zastrzeżenia. System ten jest dostępny, sylabusy powinny jednak być publikowane na stronie internetowej Uczelni i Instytutu Neofilologii.

4. Jednostka niedawno zaczęła monitorowanie losów absolwentów na rynku pracy, system ten, mający na celu ogólną analizę sytuacji absolwentów całej uczelni, jest z perspektywy Instytutu mało efektywny. Absolwenci Instytutu Neofilologii w bardzo niewielkim stopniu angażują się w proces doskonalenia jakości kształcenia.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1. Studia na kierunku filologia w PWSZ w Raciborzu trwają 6 semestrów. Program kształcenia obejmuje trzy specjalności: filologię angielską, germańską i słowiańską. W ramach programu kształcenia na filologii angielskiej i germańskiej realizowane są trzy moduły do wyboru: kształcenia pedagogicznego, translatorskiego i biznesowego. W ramach specjalności filologia słowiańska realizowane są dwa profile: czeski i rosyjski. Dobór treści kształcenia jest na ogół właściwy dla studiów filologicznych i korespondujący z założonymi kierunkowymi efektami kształcenia. Wśród form i metod kształcenia przeważają formy tradycyjne: wykłady, ćwiczenia, konwersatoria.

Program kształcenia na kierunku filologia realizowany przed wprowadzeniem Krajowych Ram Kwalifikacji jest zgodny ze standardami kształcenia na kierunku filologia.

Analiza realizowanego obecnie programu kształcenia na kierunku filologia o profilu praktycznym wykazała, że program ten nie w pełni umożliwia osiągnięcie wszystkich zakładanych celów i efektów kształcenia związanych z praktycznym profilem studiów. Dotyczy to przede wszystkim form realizacji zajęć dydaktycznych z przedmiotów decydujących o praktycznym profilu studiów oraz o strukturze kwalifikacji absolwenta.

W świetle obowiązujących przepisów na studiach o profilu praktycznym student zdobywa umiejętności zawodowe i praktyczne m.in. na zajęciach odbywanych „w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, które umożliwiają bezpośrednie

wykonywanie odpowiednich czynności praktycznych przez studenta.” (Rozporządzenie MNiSW z dnia 5.10.2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, §6.1)). Sposób realizacji w Instytucie Neofilologii PWSZ w Raciborzu programu studiów na kierunku filologia o profilu praktycznym nie spełnia ustawowych wymagań, brakuje w nim elementów odróżniających w sposób wyraźny studia o profilu praktycznym i ogólnoakademickim.

W programie i planie studiów na ocenianym kierunku uwzględniono jedynie następujące formy zajęć dydaktycznych: wykłady, ćwiczenia (dla przedmiotów z modułu kształcenia pozafilologicznego), konwersatoria (dla przedmiotów filologicznych prowadzonych w językach obcych – por. Raport Samooceny s. 22) oraz praktyki zawodowe (pedagogiczne, instytucjonalne, filologiczne – program i plan studiów na lata 2012-2015 i 2013-2016). W programie i planie studiów brak zajęć prowadzonych w formie warsztatów, zbliżonych swoim charakterem do warunków panujących w miejscu pracy. Można by uznać za formę zajęć warsztatowych wyjazdy seminaryjne studentów np. do Bawarii, mają one jednak charakter incydentalny i nie obejmują wszystkich studentów (indywidualne, dobrowolne zapisy). Ponadto w przedstawionych programach i planach studiów zajęcia praktyczne nie mają wyraźnej przewagi nad blokiem zajęć teoretycznych.

Analiza sylabusów do przedmiotów rozwijających umiejętności praktyczne i zawodowe również rodzi wątpliwości co do zasadności przyjęcia praktycznego profilu studiów na ocenianym kierunku. Oto kilka przykładów:

Przedmiot *Analiza przekładu* – cele kształcenia zakładające rozwijanie teoretycznej wiedzy: „Zapoznanie studentów z podstawowymi teoriami i metodami (specyfikacja i wymogi dotyczące przekładu; sytuacje, w których przebiega tłumaczenie; główne uwarunkowania procesu translacji) odnoszącymi się do przekładoznawstwa i zawodu tłumacza”. Brak informacji o metodach kształcenia świadczących o praktycznym charakterze tego przedmiotu, przeważają metody klasycznie akademickie – referat, dyskusja, prezentacja. Wśród metod weryfikacji efektów kształcenia brak takich, które prowadziłyby do sprawdzenia umiejętności praktycznych w zakresie analizy tłumaczeń, analizy błędów popełnionych przez tłumacza, ich korekty.

Język biznesu Celem kursu jest przygotowanie studentów do poprawnego posługiwania się terminologią języka biznesu i środkami leksykalnymi niezbędnymi do pracy i obsługi sytuacji biznesowych w środowisku korporacyjnym i gospodarczym. W sylabusie brak informacji o ćwiczeniach z praktycznego zastosowania leksyki specjalistycznej w tekstach fachowych, brak informacji o tym, jakie języki specjalistyczne w obrębie tzn. języka biznesu będą celem kształcenia w tym przedmiocie, wśród metod kształcenia brak zajęć w grupie o charakterze projektowym,

Preparacja translatorska, przedmiot o charakterze praktycznym z wieloma celami / treściami kształcenia dobranymi właściwie: „Rola i kompetencje tłumacza w podejmowaniu działań profesjonalnych. Proces decyzyjny tłumacza (1): pojęcia kluczowe dotyczące koncepcji

tłumaczenia strategicznego. Proces decyzyjny tłumacza (2): metody tłumaczeniowe. Modele dotyczące strategicznej analizy procesu tłumaczenia. Ekwiwalencja a nieprzetłumaczalność w tekście. Koncepcja 'znaczenia' w przekładzie: analiza praktycznych ćwiczeń. Leksykalne aspekty przekładu: analiza tekstu pod kątem kolokacji, idiomów, przysłów, itp. Gramatyczne aspekty przekładu: analiza problemów syntaktycznych i błędów językowych w zdaniu. Pragmatyczne aspekty przekładu: analiza wyznaczników w tekście. Kontekst kulturowy a przekład: analiza materiału. Zastosowanie słowników, glosariuszy, encyklopedii i innych źródeł wiedzy w przekładzie. Komputer w przekładzie (1): programy tłumaczeniowe i inne narzędzia wykorzystywane w translacji. Komputer w przekładzie (2): wykorzystanie źródeł i zasobów internetowych. Typologia tekstów: podobieństwa i różnice. Tłumacz, przekładoznawca a dydaktyk (nauczyciel przekładu): przygotowanie zawodowe vs. akademickie vs. metodyczne". Aby zrealizować tak szeroko zakrojone treści kształcenia wymiar godzinowy zajęć powinien być znacznie większy niż założone 30 godzin, a zajęcia muszą mieć charakter warsztatowy przy zastosowaniu metod odpowiednich do treści kształcenia, np., ćwiczeń z programami wspomagającymi tłumaczenia, czyli w pracowni komputerowej, co powinno zakładać choć częściowo pracę w grupach, prezentację i dyskusję problemów występujących w tłumaczeniu. Tymczasem w sylabusie nie przedstawiono form i metod kształcenia wskazujących na praktyczny charakter przedmiotu, pozostając na ogólnikowym określeniu formy zajęć - ćwiczenia.

Przedmiotowi o nazwie **Stylistyka praktyczna** przypisano wyłącznie ogólnoakademickie cele kształcenia: *Zasadniczym celem konwersatoriów ze stylistyki praktycznej jest prezentacja podstawowych teorii dotyczących językoznawstwa tekstowego i stylów literackich, jak również rozważania dotyczące znaczenia, interpretacji tekstów i ich analizy z perspektywy gramatyczno-leksykalnej. Punktem wyjścia dla analiz szczegółowych są: definicja i pojęcie stylu w interpretacji tekstu, styl w literaturze, pojęcie i struktura tekstu, rozważania dotyczące znaczenia, zagadnienia dotyczące interpretacji tekstów literackich (artystycznych), a szczególnie interpretacja tekstu z perspektywy gramatyczno-leksykalnej.* W treściach kształcenia nie uwzględniono analizy stylistyki tekstów użytkowych, zdecydowanie bardziej przydatnej na studiach o profilu praktycznym przygotowujących przyszłych tłumaczy, w sylabusach nie wskazano też odpowiednich do praktycznego charakteru przedmiotu form i metod dydaktycznych.

Przedmiot **Translatoryka i edycja tekstu (ścieżka naukowo-ekonomiczna)**. Cele kształcenia sformułowane poprawnie: Zapoznanie studentów ze specyfiką pracy tłumacza; rozwijanie umiejętności pisemnego tłumaczenia tekstów specjalistycznych (naukowych i ekonomicznych) przy użyciu słowników oraz innych narzędzi. Do realizacji tych celów dobrano jednak nieadekwatną formę prowadzenia zajęć (konwersatorium), a przede wszystkim sposoby weryfikacji efektów kształcenia (referat, dyskusja, analiza tekstu). Brak zaplanowanych ćwiczeń translatorskich pisemnych i weryfikacji z nauczycielem tekstów przetłumaczonych przez studentów. Tak prowadzony przedmiot nie umożliwia wykształcenia praktycznych umiejętności translatorskich u studentów.

Powyższa uwaga dotyczy także przedmiotów **Translatoryka i edycja tekstu (ścieżka prawniczo-techniczna)** oraz **Translatoryka tekstu artystycznego**.

W świetle powyższych ustaleń należy stwierdzić, że w realizowanym obecnie programie studiów na kierunku filologia zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne nie tworzą spójnej całości. Program opracowano dla profilu praktycznego studiów, dostosowano do niego kierunkowe efekty kształcenia (choć, jak stwierdzono wyżej, sformułowano je w sposób ogólnikowy), treści, formy i metody kształcenia odpowiadają jednak profilowi ogólnoakademickiemu, co w znaczący sposób ogranicza możliwości osiągnięcia wszystkich założonych efektów kształcenia.

Zarówno w module translatorskim jak biznesowym brak zajęć prowadzonych, zgodnie z Rozporządzeniem MNISW z dnia 5.10. 2011 w „warunkach dla danego zakresu działalności zawodowej, które umożliwiają bezpośrednie wykonywanie odpowiednich czynności praktycznych przez studenta.” Studenci modułu „kształcenie translatorskie” mają bowiem do dyspozycji jedną pracownię komputerową, w której odbywają praktyczne ćwiczenia z podstawowymi programami tłumaczeniowymi. Studenci wybierający moduł biznesowy mogą wykonywać „odpowiednie czynności praktyczne” jedynie w czasie praktyk zawodowych w wymiarze 90 godzin.

Realizowany na kierunku filologia program kształcenia pozwala także zakwestionować niektóre elementy struktury kwalifikacji absolwenta.

W programach kształcenia na lata 2012-2015 i 2013-2016, w opisie sylwetki absolwenta kierunku filologia (specjalność nauczycielska), zakłada się „...merytoryczne przygotowanie do praktycznej nauki języków (angielskiego i niemieckiego) w przedszkolu i szkole podstawowej...”. Tymczasem w sylabusach i kartach przedmiotów takich, jak np. Dydaktyka, czy Psychologia (należących do bloku przedmiotów pedagogicznych wg standardów kształcenia nauczycieli) nie uwzględniono w treściach kształcenia poziomu przedszkolnego., w treściach kształcenia ograniczając się jedynie do „...koncepcji celów wczesnoszkolnego nauczania języka obcego...” z pominięciem poziomu wcześniejszego, przedszkolnego. Podobnie rzecz przedstawia się z przedmiotem Psychologia. Tutaj także brakuje w treści uwzględnienia elementów wiedzy o psychologii rozwojowej wieku przedszkolnego i szkolnego na tle wiedzy ogólnopsychologicznej. Również w sylabusach do innych przedmiotów modułu pedagogicznego trudno odnaleźć treści kształcenia dotyczące wiedzy z zakresu metodyki nauczania języków obcych z rozróżnieniem na poziom przedszkolny i okres wczesnoszkolny.

Zgodnie z przedstawioną w dokumentacji „Sylwetką absolwenta kierunku filologia, profil praktyczny” student uzyskuje w czasie studiów „Umiejętności i kompetencje, [które] przygotowują go do podjęcia zatrudnienia w charakterze tłumacza, organizatora i propagatora kultury niemieckiego/angielskiego obszaru językowego. (...) Absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy w firmie lub przedsiębiorstwie kooperującym z partnerami zagranicznymi”. W programie kształcenia modułu translatorskiego brak jednak przedmiotów z treściami kształcenia dotyczącymi etyki i uwarunkowań prawnych pracy tłumacza,

propedeutyki zagadnień dot. organizacji pracy instytucji zatrudniających tłumaczy, w tym prowadzenia biura tłumaczeń. Przy założeniu, że kształceni są tłumacze w zakresie języka biznesu, a takie jest założenie programu modułu "biznesowego", brak wprowadzenia do ekonomii, zajęć z przedsiębiorczości. Na zajęciach objętych modułem „Kształcenie biznesowe” brak zajęć z etyki i etykiety, niezwykle potrzebnych w praktycznym działaniu w obszarze szeroko pojętego biznesu, co zresztą podkreślali także pracodawcy na zebraniu z ZO. Niktę odzwierciedlenie profilu praktycznego znajdujemy również w liczbie przedmiotów związanych bezpośrednio z rynkiem pracy. Są to: „Język biznesu” (30 godzin ćwiczeń i 30 godzin wykładu na specjalności filologia angielska i germańska, moduł translatoryczny oraz „Encyklopedia prawa”, 15 godzin wykładana na specjalności filologia słowiańska. Obydwa przedmioty kończą się zaliczeniem z oceną.

W sylabusach do przedmiotów wchodzących w skład modułów translatorskiego i biznesowego wśród sposobów weryfikacji efektów kształcenia brak metod sprawdzających takie praktyczne umiejętności, jak prowadzenie negocjacji czy rozmów biznesowych w obcym języku, zredagowanie tekstu użytkowego w języku angielskim lub niemieckim itd. Najczęściej mówi się o teście, egzaminie lub enigmatycznej „prezentacji multimedialnej”.

W dokumentacji udostępnionej ZO PKA znalazły się karty przedmiotów trzech cykli kształcenia. Wszystkie zawierały podaną punktację ECTS, przy czym karty przedmiotów cyklu 2011-2014 nie odpowiadają jeszcze zasadom KRK, brak w nich wielu ważnych informacji, takich jak efekty kształcenia i sposoby ich weryfikacji, wyliczenie składowych punktów ECTS itd. W kartach przedmiotów cykli 2012-2015 oraz 2013-2016 znajdujemy już informacje zarówno o liczbie przypisanych do przedmiotów punktów ECTS jak sposobie wyliczenia nakładu pracy i czasu studenta, przy czym nakład pracy własnej studenta jest rozpisany na poszczególne aktywności, np. przygotowanie referatu, pracy zaliczeniowej, konspektu, prezentacji- studiowanie czasopism i literatury fachowej, przygotowanie się do kolokwium i do egzaminu. Przyjęte zasady punktacji ECTS są właściwe. Prawdłowo przydzielono punkty poszczególnym typom zajęć i aktywności studenckiej. W kilku wypadkach (np. karta przedmiotu „Dydaktyka” w cyklu 2013-16) pojawił się zapis mówiący o tym, że konsultacje indywidualne z wykładowcą prowadzącym zajęcia są wliczane do pracy własnej studenta, choć – jak wykazały to rozmowy podczas wizytacji - konsultacje nie są dla studentów obowiązkowe i wynikają z ich potrzeb. Ten zapis należy potraktować jako nieprawidłowy, sprzeczny z zasadami przyznawania punktów ECTS.

Analiza planów studiów pozwala na stwierdzenie, że sekwencja przedmiotów w planie studiów jest prawidłowa. Kolejne zajęcia korespondują z treściami i efektami kształcenia oraz wiedzą i umiejętnościami studentów zdobytymi wcześniej. Zadbano o właściwy rozwój praktycznej nauki języka, można zatem stwierdzić, że organizacja kształcenia w ramach specjalności filologia angielska, filologia germańska oraz filologia słowiańska jest prawidłowa, poza poczynionymi powyżej zastrzeżeniami dotyczącymi braku zajęć warsztatowych. Zbyt mały jest też wymiar praktyk, o czym niżej. Programy są raczej tradycyjne, nawiązujące do obowiązujących poprzednio standardów kształcenia, można jednak mówić o spójności i konsekwencji tych programów.

Regulamin Studiów PWSZ w Raciborzu w paragrafie 2 zakłada możliwość skorzystania przez studenta z indywidualnej organizacji studiów oraz studiowania według indywidualnego planu i programu studiów. Indywidualna organizacja studiów przyznawana jest przez dyrektora instytutu, m.in. osobom niepełnosprawnym, studiującym na innym kierunku, będącymi wybitnymi sportowcami oraz – i to rozwiązanie bardzo ciekawe i oryginalne – tym, które podjęły naukę na studiach stacjonarnych z powodu nieuruchomienia studiów niestacjonarnych.

Indywidualny plan i program studiów przysługuje studentowi wybitnie uzdolnionemu, osiągnącaemu bardzo dobre wyniki w nauce (średnia powyżej 4,5), który ukończył co najmniej dwa semestry studiów. Bardzo ważny jest zapis w Regulaminie mówiący, że plan studiów obejmuje obowiązkową realizację przedmiotów zgodną z Krajowymi Ramami Kwalifikacji oraz standardami kształcenia na studiowanym kierunku. Nad właściwą realizacją indywidualnego planu i programu studiów czuwa opiekun naukowy powoływany przez dyrektora instytutu. Dodatkową możliwość indywidualizacji studiowania stosownie do zainteresowań stwarza możliwość odbywania indywidualnych studiów międzyobszarowych (ISM), którego zasady ustala Rektor.

Praktyki studenckie, zawodowe (pedagogiczne, instytucjonalne i filologiczne) stanowią integralną część procesu kształcenia w świetle wewnętrznych przepisów Uczelni (Regulamin Studiów PWSZ w Raciborzu, zał. do Uchwały nr 53/2012 Senatu z dn. 19.04.2012 r.; Regulaminu Studenckich Praktyk Zawodowych, zał. do Zarządzenia nr 394/2013 Rektora PWSZ w Raciborzu z dn. 9.12.2013 r.; oraz Uchwała nr 78/2005 Senatu PWSZ w Raciborzu z dn. 24.11.2005 r w sprawie przypadków zwolnienia studenta z obowiązku odbycia praktyki zawodowej). Nad całością praktyk czuwają ogólnouczelniana jednostka Sekcja Praktyk Studenckich oraz Specjalista ds. studenckich. Na poziomie Instytutu na początku roku akademickiego dyrektor powołuje opiekuna praktyk dla poszczególnych, wykładanych języków.

Zastrzeżenia budzi zapis znajdujący się w *Regulaminie Studenckich Praktyk Zawodowych PWSZ w Raciborzu* (s. 4, paragraf 6.2) dotyczący zwolnienia studenta z odbywania praktyki. Kryterium owego zwolnienia to wykazanie się przez studenta „...stażem pracy w zawodzie w wymiarze co najmniej 15 tygodni [bez podania przeliczenia na liczbę godzin] na stanowiskach pracy zgodnych z kierunkiem/specjalnością zawodowego kształcenia”. Możliwość nabycia umiejętności i kompetencji zawodowych w tak krótkim czasie (staż pracy powinien wynosić co najmniej rok) budzi poważne wątpliwości w wypadku profilu praktycznego, którego jednym z wyznaczników jest rozbudowany i w znacznym stopniu różny od profilu ogólnoakademickiego, blok zajęć praktycznych. Brak również w *Regulaminie...* rozróżnienia kryteriów i wymogów dotyczących praktyk zawodowych na studiach o profilu ogólnoakademickim i praktycznym, mowa jest ogólnie o praktykach.

Na kierunku filologia poważne zastrzeżenia budzi wymiar praktyk zawodowych, nieodpowiedni dla przyjętego profilu praktycznego studiów. Na specjalnościach realizujących

program z modułami niepedagogicznymi wymiar praktyk wynosi 90 godzin, co jest liczbą godzin rażąco niską w wypadku studiów o profilu praktycznym.

Dokumentacja przebiegu i weryfikacji praktyk wykazuje liczne uchybienia. Brakuje sylabusów do praktyk, są tylko Karty Przedmiotu; gdy praktyka stanowi integralną część programu studiów wymagania dotyczące sporządzania dokumentacji są takie same, jak w wypadku pozostałych przedmiotów. Karty Przedmiotu/Modułu dotyczące praktyk nie zostały zredagowane z rozbiorem na semestry (łączy opis dotyczy np. semestrów 5 i 6; 4 i 5). Utrudnia to rozdzielenie na semestry założonych efektów kształcenia i ich późniejszą weryfikację w kontekście zadań szczegółowych określonych w programie praktyk, a także rodzi przekonanie, że wszystkie założone efekty kształcenia są osiągnięte w każdym kolejnym semestrze, bez względu na rozłożone w czasie praktyk szczegółowe zadania stawiane studentom.

W Instytucie Neofilologii nie stosuje się jednolitej dokumentacji stanowiącej podstawę zaliczenia praktyki przez studenta (poza praktyką pedagogiczną). Na filologii angielskiej z modułem translatorskim oraz na filologii angielskiej i germańskiej z modułem biznesowym wymagane dokumenty to: dziennik praktyk, instrukcja praktyki, zestawienia wszystkich czynności studenta z odbytej praktyki instytucjonalnej, opinia o studencie (bez podania pracodawcom kryteriów oceny praktykanta), ocena własna praktyki instytucjonalnej. W wypadku filologii słowiańskiej opinia o studencie odbywającym praktykę opiera się na uszczegółowionych kryteriach oceny studenta przez pracodawcę (komunikatywność, praca w zespole, zdolności organizacyjne, kreatywność, odpowiedzialność, kultura osobista, wykorzystanie umiejętności oraz wiedzy zdobytej w trakcie studiów).

Weryfikacja efektów kształcenia założonych dla praktyk zawodowych na kierunku filologia również wykazuje nieprawidłowości. Brak hospitacji praktyk przez opiekunów z ramienia Instytutu – na specjalnościach realizujących moduły pedagogiczne prowadzone są jedynie hospitacje telefoniczne [?]), ale i tu nie sporządza się notatek z takich hospitacji. Studenci wybierający moduł translatorski zobowiązani są w trakcie praktyk do wykonywania tłumaczeń ustnych i pisemnych, ale nie podano sposobu ich weryfikacji ani minimalnej liczby sporządzonych tłumaczeń.

Najmniej zastrzeżeń budzą praktyki pedagogiczne, prowadzone w wymiarze 150 godzin zgodnie z Rozporządzenia MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U.poz.131). Dokumentacja tych praktyk również zgodna jest ze standardami, prowadzona jest w sposób przejrzysty i szczegółowy, dając wiarygodny obraz przebiegu praktyki w ramach modułu pedagogicznego. W tej dokumentacji są jednak także pewne uchybienia, np. brak ocen częściowych ze strony opiekuna w każdym kolejnym arkuszu obserwacji; selektywne omówienie kryteriów przy ocenie studenta; niestaranna weryfikacja efektów kształcenia (formułowanie ogólnikowych, standardowych opinii i stawianie najczęściej ocen bardzo dobrych przez opiekuna praktyk z ramienia szkoły).

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: częściowa

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Realizowany program kształcenia nie umożliwia studentom osiągnięcia wszystkich założonych celów i efektów kształcenia, gdyż nie spełnia merytorycznych i dydaktycznych wymogów związanych z praktycznym profilem studiów (brak zajęć warsztatowych, sposoby weryfikacji efektów kształcenia niepozwalające ocenić praktycznych umiejętności studentów, brak zajęć prowadzonych w warunkach zbliżonych do przyszłego środowiska pracy, zbyt mały wymiar praktyk zawodowych i niewłaściwe sposoby weryfikacji osiągniętych w ich trakcie efektów kształcenia)

2.W realizowanym obecnie programie studiów na kierunku filologia zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne nie tworzą spójnej całości.

4.Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

1. Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku jest właściwa. Struktura ich kwalifikacji jest odpowiednia dla kierunku filologia o profilu ogólnoakademickim i w pełni umożliwia osiągnięcie efektów kształcenia zakładanych dla tego rodzaju studiów, budzi natomiast wątpliwości w wypadku profilu praktycznego. Zbyt mały jest udział w kadrze kierunku nauczycieli akademickich o zdobytym poza uczelnią doświadczeniu zawodowym adekwatnym do zajęć prowadzonych w ramach modułów praktycznych, zwłaszcza kształcenia biznesowego .

2. Do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia dla kierunku „filologia” podano 17 osób, w tym 4 osoby posiadające tytuł naukowy profesora, 1 osobę posiadającą stopień doktora habilitowanego oraz 12 osób posiadających stopień naukowy doktora. Ponadto zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku w roku akademickim 2013/2014 realizuje 16 nauczycieli akademickich.

Po dokonaniu formalnej analizy i oceny dokumentacji osobowej pracowników zgłoszonych do minimum kadrowego na kierunku „filologia”, należy uznać, iż **zostały spełnione formalne warunki** określone w § 14 ust. 2 oraz § 13 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131).

Szczegółowe informacje o ocenie pracowników zgłoszonych do minimum kadrowego z punktu widzenia wskazanych powyżej artykułów rozporządzenia MNiSW zawiera załącznik nr 5 do raportu z wizytacji.

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ust. 1 i 2 ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Kwalifikacje

naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich teczkach osobowych. Deklarowane doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji – świadectwach pracy.

Należy jednak zauważyć, że oświadczenie o możliwości stanowienia minimum kadrowego powinny wyraźnie określać, jakiego roku akademickiego dotyczy.

Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne nauczycieli akademickich na kierunku filologia, zwłaszcza tworzących minimum kadrowym, należy ocenić wysoko, są wśród nich bowiem pracownicy naukowcy o dużym dorobku z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa, realioznawstwa i kulturoznawstwa, i najczęściej bogatym doświadczeniem dydaktycznym. Analiza doświadczenia praktycznego tej kadry dowodzi jednak, że tylko częściowo został spełniony wymóg *Rozporządzenia MNiSW z dnia 5.10.2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i programie studiów* (§. 6.3: Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym na kierunku o profilu praktycznym są prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, adekwatne do prowadzonych zajęć). Spośród minimum kadrowego trzy osoby deklarują, że mają uprawnienia tłumacza przysięgłego, ale dwie z nich prowadzą wyłącznie zajęcia niewymagające doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią (Wstęp do literaturoznawstwa, Historia literatury angielskiej, Dydaktyka języka angielskiego, Metodyka nauczania języka angielskiego). Dwie osoby wskazane do minimum kadrowego informują o zdobyciu stopnia nauczyciela dyplomowanego. Jeszcze siedem osób zatrudnionych na ocenianym kierunku jako doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią podaje „tłumaczenie” (bez dodatkowych informacji) lub nauczanie w szkołach różnego typu. Zajęcia typu praktycznego (np. Translatoryka tekstu użytkowego, Translatoryka tekstu artystycznego, Preparacja translatorska, Język biznesu i ekonomii, Język techniczny, Język prawa) prowadzą często osoby nieposiadające zdobytego poza uczelnią doświadczenia zawodowego adekwatnego do prowadzonych zajęć. Rodzi to wątpliwości co do merytorycznego poziomu tych zajęć oraz możliwości osiągnięcia na nich właściwych dla profilu praktycznego efektów kształcenia.

Minimum kadrowe kierunku jest stabilne, analiza informacji zawartych w raporcie samooceny oraz teczek osobowych osób stanowiących minimum kadrowe wykazała, iż nauczyciele akademicy wskazani do minimum ocenianego kierunku studiów są zatrudnieni w Uczelni powyżej 5 lat i w większości stanowili minimum kadrowe dla tego kierunku w poprzednich latach akademickich. Większość samodzielnych pracowników naukowych jest zatrudniona w PWSZ w Raciborzu na I etacie; tylko dwóch profesorów i jeden doktor pracuje na II etacie.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów wynosi na ocenianym kierunku 1:13, są zatem z naddatkiem spełnione wymagania dotyczące stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum

kadrowe dla kierunku „*filologia*”, do liczby studentów studiów pierwszego stopnia na kierunku „*filologia*” (§ 17 ust.3, Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131).

Zajęcia dydaktyczne z większości przedmiotów są obsadzone w sposób prawidłowy; kwalifikacje i kompetencje naukowe nauczycieli akademickich prowadzących te zajęcia pozwalają osiągnąć założone dla większości przedmiotów efekty kształcenia. Wątpliwości budzi przydzielanie zajęć związanych z praktycznym profilem studiów w obrębie modułów translatorskiego i biznesowego osobom nieposiadającym doświadczenia zawodowego adekwatnego do treści i efektów kształcenia założonych dla tych przedmiotów.

Hospitowane przez ZO zajęcia reprezentowały na ogół wysoki poziom merytoryczny i metodyczny, choć niektóre z nich zostały ocenione dość nisko.

Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena;

3. Polityka kadrowa prowadzona w jednostce nie budzi zastrzeżeń. Pracownicy, rekrutujący się w dużej mierze z okolicznych uniwersytetów (Opolskiego, Śląskiego, Wrocławskiego) zatrudniani są na podstawie konkursu. Zarówno w PWSZ jak i w Instytucie Neofilologii funkcjonuje efektywny system wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej. Pracujący nad awansem naukowym nauczyciele akademicy otrzymują bezpłatne urlopy, mają też możliwość elastycznego kształtowania planu zajęć. Książki „awansowe” drukowane są w uczelni, ich druk jest w 50% refundowany przez PWSZ, przy czym autorzy rozpraw podpisują zobowiązanie do kilkuletniej pracy w uczelni. Pracownicy ocenianego kierunku mają możliwość publikacji swych artykułów w uczelnianych zeszytach naukowych. Udział pracownika w konferencjach tematycznie związanych z jego pracą naukową jest refundowany przez uczelnię; w wypadku konferencji zagranicznych uczelnia pokrywa część opłat. W rezultacie większość młodych pracowników naukowych ocenianego kierunku uzyskała stopień doktora w trakcie pracy w Instytucie Neofilologii. Pracownicy mają możliwość współpracy naukowej z Uniwersytetem w Bnie, Ołomuńcu, a zwłaszcza w Ostrawie – tam kilku z nich uzyskało stopnie naukowe, wielu publikuje wyniki (nierzadko wspólnych) badań.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni ocenianego kierunku obecni na spotkaniu z ZO potwierdzili silne wsparcie ich rozwoju naukowego i dydaktycznego ze strony władz Instytutu oraz dobrą atmosferę pracy. Wysoko ocenili pozytywne aspekty KRK i troskę uczelni o staranne przygotowanie pracowników do wprowadzenia nowych zasad poprzez umożliwienie im udziału w ministerialnych szkoleniach i uczelnianych warsztatach oraz licznych konsultacjach. Obecni na spotkaniu pracownicy niewiele wiedzieli natomiast o misji i strategii uczelni, nie mieli też zdania w kwestii koncepcji programu studiów o profilu praktycznym, który rzeczywiście dałby absolwentom zaawansowaną wiedzę i także umiejętności przydatne w praktycznym działaniu na trudnym rynku pracy. Zgłosili też postulat wprowadzenia na kierunku filologia o profilu praktycznym zajęć warsztatowych, a także wzbogacenia bazy

dydaktycznej o środki techniczne pozwalające w szerszym stopniu kształtować praktyczne umiejętności studentów.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego - znacząca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1. Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku jest właściwa. Struktura ich kwalifikacji w wypadku profilu praktycznego budzi zastrzeżenia ze względu na zbyt małą liczbę praktyków o potwierdzonym doświadczeniu zawodowym zdobytym poza uczelnią.

2. Dorobek naukowy kadry i jej kwalifikacje dydaktyczne są wysokie, struktura i kwalifikacje merytoryczne tej kadry nie w pełni jednak umożliwiają zdobycie zakładanych efektów kształcenia. Udział nauczycieli z doświadczeniem praktycznym związanym z realizowanymi w programie studiów o profilu praktycznym modułami praktycznymi (zwłaszcza kształceniem biznesowym) jest niewystarczający do osiągnięcia właściwych dla takiego profilu efektów kształcenia

3. Jednostka prowadzi właściwą politykę kadrową wspierającą rozwój naukowy i dydaktyczny kadry

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Instytut Neofilologii mieści się w budynku Głównym PWSZ, studenci mają tu do dyspozycji kilkanaście sal dydaktycznych częściowo wyposażonych w sprzęt technodydaktyczny, pracownię komputerową na 12 stanowisk ze sprzętem multimedialnym, w razie potrzeby korzystają też z dużej auli w Domu Studenta. W budynku mieści się Biblioteka PWSZ, Czytelnia Ogólna, Czytelnia Czasopism oraz Ośrodek Informacji Naukowej. Biblioteka, zawierająca 45 tysięcy książek, jest w pełni skomputeryzowana, ma osobną salę do cichej nauki. Czytelnicy mają dostęp do ibuk.pl - czytelnia on-line podręczników akademickich i książek naukowych, do zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki, a także innych źródeł internetowych ze strony Biblioteki z modułu e – źródła. Na terenie Uczelni dostępny jest bezprzewodowy Internet.

Budynek, w którym studenci wizytowanego kierunku mają większość wykładów i ćwiczeń, jest w pełni przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, są tu toalety dla niepełnosprawnych i winda. Uczelnia realizuje program pomocy osobom niesłyszącym i niedosłyszącym Pitagoras, w ramach którego wyposażono aule oraz dwie sale dydaktyczne w system wspomagający słyszenie, a także zapewniono studentom możliwość korzystania z pomocy tłumacza języka migowego.

Do dyspozycji studentów wizytowanego kierunku pozostają również stołówka, klub studencki, kawiarnia oraz - nieodpłatnie w wyznaczonych godzinach - basen i pozostałe obiekty sportowe należące do Uczelni. PWSZ w Raciborzu prowadzi własny dom studencki, którego standard oraz ceny studenci obecni na spotkaniu ocenili pozytywnie.

Infrastruktura naukowa PWSZ jest odpowiednia do realizacji założonych efektów kształcenia. Baza dydaktyczna, aczkolwiek dobrze służąca realizacji kształcenia w PWSZ i zaspokajająca podstawowe potrzeby studentów, nie jest w pełni dostosowana do możliwości osiągnięcia efektów kształcenia założonych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, nie zapewnia bowiem dostępu do infrastruktury niezbędnej z uwagi na specyfikę takiego profilu. Jedna sala komputerowa na 12 stanowisk z podstawowym programem wspomagającym tłumaczenie „TRADOS” z pewnością nie wystarcza, aby spełnić wymogi *Rozporządzenia MNiSW z dnia 5.10.2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia* (§6.1: „Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, przewidziane w programie studiów dla profilu praktycznego, odbywają się w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i umożliwiają bezpośrednie wykonywanie odpowiednich czynności praktycznych przez studentów”). Nieadekwatność infrastruktury do założonych na studiach o profilu praktycznym efektów kształcenia podkreślali też pracodawcy na spotkaniu z ZO.

Studenci wybierający moduł pedagogiczny odbywają praktyki w szkołach zlokalizowanych w obrębie i w okolicy Raciborza, wybierający moduły translatorski i biznesowy natomiast – w prywatnych przedsiębiorstwach i firmach, często w biurach tłumaczeń. Liczba i miejsca praktyk są właściwe.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: znacząca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Infrastruktura naukowa oddana do dyspozycji studentów ocenianego kierunku w pełni umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Infrastruktura dydaktyczna nie jest w pełni dostosowana do możliwości osiągnięcia efektów kształcenia założonych dla kierunku studiów o profilu praktycznym.

6.Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów.

Pracownicy Instytutu Filologii PWSZ w Raciborzu mimo braku formalnego wymogu prowadzenia badań naukowych na różne sposoby włączają się w uprawianie nauki. Część z nich, zatrudnionych równolegle w uczelniach akademickich, niejako „wniosła” swój dorobek naukowy podejmując pracę w PWSZ; inni, już emerytowani w innych ośrodkach, kontynuują w Raciborzu swoje badania, biorą udział w życiu naukowym (konferencje, recenzje). Młodsza kadra naukowa w różnym stopniu angażuje się w sprawy naukowe, zawsze jednak prowadzone badania są zgodne z koncepcją kształcenia na ocenianym kierunku. PWSZ w Raciborzu organizuje i współorganizuje konferencje naukowe (w latach 2009-2013 było to sześć konferencji, w tym dwie międzynarodowe), ma też swój recenzowany rocznik „Studia Filologiczne” – autorami zamieszczanych w nim artykułów, publikowanych w trzech językach

(polskim, angielskim, niemieckim), są głównie pracownicy Instytutu Filologii. Od 2012 roku w Instytucie Neofilologii realizowana jest część projektu Unii Europejskiej - międzynarodowego grantu badawczego pod nazwą „Czesko-polskie centrum leksykograficzne” koordynowanego przez Uniwersytet Palackiego w Ołomuńcu.

Studenci ocenianego kierunku mogą rozwijać swoje zainteresowania badawcze w Kołach Naukowych (Rusycystyczne, Bohemistów, Języka Angielskiego), uczelnia doraźnie finansuje projekty naukowe realizowane w ramach tych kół. Na podkreślenie zasługuje wydanie przez PWZS Raciborzu dwóch tomów prac studentów. W r. 2009 opublikowano materiały z Międzynarodowej Studenckiej Konferencji Naukowej *Język, literatura i kultura Czech* (2009). Drugi tom to materiały Koła Naukowego Literaturoznawców *Studenckie szkice o literaturze i kulturze popularnej* (2013)

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: w pełni
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

PWSZ nie jest zobligowana do prowadzenia badań naukowych w jej obrębie, pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzą jednak owocną działalność naukową, wspierając także naukowe aspiracje studentów.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię.

1. Zasady i procedury rekrutacji określa Załącznik nr 1 do Uchwały Senatu PWSZ Nr 58/2012 z dnia 24 maja 2012 *Zasady i tryb przyjęć na studia oraz zakres egzaminu wstępnego na studia*. Rekrutacja na kierunek filologia opiera się na liście rankingowej utworzonej na podstawie przeliczenia ocen uzyskanych na maturze, bez ustalenia jednak progu punktowego. Kandydaci podlegają rekrutacji na specjalność. Zasady rekrutacji teoretycznie umożliwiają dobór kandydatów zdolnych do osiągnięcia założonych dla kierunku efektów kształcenia, choć zaskakująco duży odsetek studentów na I roku studiów poddaje te zasady w pewną wątpliwość i wskazuje na potrzebę ustalenia progu punktowego przy przeliczaniu ocen ze świadectw maturalnych. Zasady i procedury rekrutacji nie zawierają regulacji dyskryminujących, są przejrzyste. Na kierunek przyjmuje się rocznie około 70 osób, w tej chwili na filologii studiuje 225 studentów, co w pełni koresponduje z potencjałem dydaktycznym jednostki i umożliwia odpowiednią jakość kształcenia.

2. Ogólne warunki zaliczenia przedmiotu, semestru i roku określa Regulamin Studiów PWSZ w Raciborzu. Cele i treści oraz efekty kształcenia i składowe punktów ECTS są prawidłowo przedstawiane dopiero w kartach przedmiotu cyklu 2013-2016. Studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym stwierdzili, że system oceny ich osiągnięć jest zorientowany na proces uczenia się ze względu na bieżące weryfikowanie postępów w nauce oraz uwzględnienie w tych ocenach zaangażowania i aktywności studentów w trakcie zajęć. System oceny osiągnięć jest, zdaniem studentów, przejrzysty i obiektywny, regularnie poddawany ich ocenie w ankiecie ewaluacyjnej, a stawiane im wymagania jasno określone i

wystandaryzowane. ZO zwrócił jednak uwagę na powierzchowne niekiedy sprawdzanie przez nauczycieli akademickich prac etapowych studentów, co przejawia się w braku komentarzy i adnotacji uzasadniających końcową ocenę pracy (patrz: Załącznik nr 4).

3. PWSZ w Raciborzu umożliwia swoim studentom wyjazdy na wymiany zagraniczne w ramach programu Erasmus, zawarła szereg umów z zagranicznymi placówkami, w uczelni działa koordynator programu udzielający informacji i pomocy w załatwieniu formalności. Studenci PWSZ mają też możliwość wyjazdu na studia w innej polskiej uczelni w ramach krajowej wymiany studentów. Dla specjalności „filologia angielska” oraz „filologia germańska” Uczelnia nie zawarła jednak umów bilateralnych z jednostkami naukowymi w krajach, w których języki te są macierzyste. Wyjazdy studentów filologii w ramach programu Erasmus i MOST są sporadyczne, a ZO uzyskiwał różne odpowiedzi na pytanie o przyczyny tego stanu rzeczy. Władze Uczelni wskazywały na brak szerszego zainteresowania studentów takimi wyjazdami, studenci – na barierę finansową, ale także na brak informacji o międzynarodowych i krajowych programach wymiany studentów, warunkach i korzyściach wiążących się z wyjazdami na studia w innej uczelni ramach tych programów.

4. system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

W PWSZ w Raciborzu sprawnie funkcjonuje system opieki dydaktycznej nad studentami poszczególnych kierunków i lat studiów. Opiekunowie zaznajamiają studentów z regulaminem studiów, założeniami programowymi i możliwościami wyboru ścieżki kształcenia. Do zadań opiekunów należy także współpraca z pracownikami administracyjnymi obsługującymi studentów, pomoc w sprawach socjalno-bytowych oraz związanych z tokiem studiów.

Studenci ocenianego kierunku znają zasady dyplomowania. Mają możliwość swobodnego wyboru promotora i tematu pracy licencjackiej, grupy dyplomantów są niewielkie. Mogą też liczyć na finansową pomoc uczelni w realizacji projektów przejściowych i dyplomowych.

Studenci podkreślają bardzo dobre relacje z kadrą dydaktyczną, która oceniają jako doskonale przygotowaną merytorycznie i przyjazną studentom. Przepływ informacji między studentem, a prowadzącym oceniają bardzo wysoko. Prowadzący regularnie odbywają zajęcia i konsultacje, są też pomocni poza wyznaczonymi terminami. Godziny otwarcia działów odpowiadających za obsługę studenta zostały uznane przez studentów za dostosowane do ich potrzeb, bardzo pozytywnie oceniono także kompetencje, pomocność oraz kulturę pracy ze studentami pracowników administracji. Praca działów administracyjnych Uczelni odpowiadających za obsługę studenta również podlega ankietyzacji, a jej wyniki są publikowane na stronie internetowej Uczelni.

Zdaniem studentów sylabusy zredagowane są właściwie i są cennym źródłem

informacji przydatnych w procesie uczenia się. Szczególnie wysoko oceniają tę część sylabusów, w której prowadzący podają literaturę obowiązkową i uzupełniającą – jest to nie tylko istotna pomoc dydaktyczna, ale też ważna informacja o najnowszych osiągnięciach humanistyki w danej dziedzinie. Niestety, większość studentów przybyłych na spotkanie z ZO bardzo rzadko zagląda do sylabusów lub w ogóle z nich nie korzysta twierdząc, że wszelkie potrzebne informacje uzyskują od prowadzącego na pierwszych zajęciach.

Podstawowym mechanizmem motywującym studentów filologii do osiągania większych efektów kształcenia są stypendia dla osób osiągających najlepsze wyniki w nauce. Stypendia Rektora kierowane są do 10% najlepszych studentów każdego kierunku; najniższa średnia uprawniająca do otrzymania tego stypendium to 4,0. Za wybitne osiągnięcia w nauce i sporcie student może otrzymać stypendium ministra.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie *Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu* obejmującego wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej dokonuje Rektor w porozumieniu z przedstawicielami samorządu uwzględniając proporcje między stypendiami socjalnymi a stypendiami rektora dla najlepszych studentów w sposób zgodny z art. 174 ust. 4 Ustawy. Świadczenia te są przyznawane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w sposób uznany przez studentów wizytowanego kierunku za przejrzysty i sprawiedliwy.

Komisja Stypendialna oraz Odwoławcza Komisja Stypendialna są powoływane z poszanowaniem przesłanek art. 177 ust. 3 Ustawy. Zasady przyznawania pomocy materialnej są studentom znane, wszelkie potrzebne informacje związane z funkcjonowaniem systemu przyznawania pomocy materialnej mogą uzyskać na stronie internetowej Uczelni oraz Dziale Rekrutacji i Spraw Socjalnych Studenta. Studentom znane są również warunki ubiegania się o stypendium ministra za osiągnięcia w nauce oraz wybitne osiągnięcia artystyczne i sportowe.

Organizacją reprezentującą wszystkich studentów PWSZ jest Samorząd Studencki, który działa na podstawie regulaminu. Samorząd opiniuje w formie uchwał regulamin studiów oraz regulamin przyznawania pomocy materialnej, a także plany i programy nauczania. Liczba przedstawicieli studentów i doktorantów w Senacie PWSZ w Raciborzu przekracza 20%, spełniając tym samym przesłanki art. 61 ust. 3 Ustawy. Studenci posiadają swoich przedstawicieli również w Uczelnianym Zespole Jakości Kształcenia oraz Radzie Bibliotecznej. Samorząd Studentów angażuje się w życie Uczelni, zabierając głos w sprawach ważnych dla studentów, a także organizując życie kulturalne i sportowe. Samorząd ma własne biuro, a władze Uczelni zapewniają sprzęt niezbędny do jego sprawnego funkcjonowania.

Przedstawiciele samorządu bardzo pozytywnie oceniają współpracę z władzami Uczelni, które zapewniają wsparcie merytoryczne i finansowe podejmowanych przez nich inicjatyw oraz współtworzą relację opartą na szacunku i zrozumieniu dla potrzeb studentów.

Studenci podkreślali przychylność władz, a wymiar dyżuru Prodziekana do spraw studenckich określili jako odpowiedni.

W PWSZ w Raciborzu działa Biuro Karier, zajmujące się przede wszystkim organizacją kursów doszkalających, warsztatów, indywidualnym doradztwem zawodowym oraz nawiązywaniem kontaktów z pracodawcami. Działalność Biura Karier jest znana studentom wizytowanego kierunku przede wszystkim dzięki aktualnej stronie internetowej, a kursy i warsztaty oferowane przez Biuro cieszą się dużym zainteresowaniem. Reasumując Uczelnia umożliwia studentom kierunku filologia nie tylko rozwój naukowy, ale także zawodowy, kulturalny i społeczny.

Studenci podczas spotkania z ZO PKA jako mocne strony procesu kształcenia wskazali przede wszystkim bardzo dobrą kadrę dydaktyczną, o szerokiej wiedzy i wysokich kompetencjach merytorycznych i dydaktycznych, a następnie dobrą – ich zdaniem – infrastrukturę dydaktyczną uczelni, dzięki której proces zdobywania wiedzy jest efektywny. Podkreślali też przychylność i elastyczność kadry dydaktycznej, poczynając od bieżącej pomocy w trakcie semestru, poprzez ustalanie terminów zaliczeń czy egzaminów, na dobrej współpracy przy seminarium dyplomowym kończąc.

Reasumując - studenci na spotkaniu z ZO wykazywali wysoki poziom zadowolenia z systemu opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej w Uczelni. Świadczyć o tym może fakt, że większość z nich ponownie wybrałaby studiowanie na kierunku filologia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Raciborzu.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są właściwe, choć zastanawia duży odstęp studentów wskazujący na nie w pełni skuteczne kryteria selekcji kandydatów. Przyczyną tego stanu rzeczy może być brak progu punktowego przy ustalaniu listy osób przyjętych na studia.

2) System oceny osiągnięć studentów jest na wizytowanym kierunku zorientowany na proces uczenia się, choć należałoby zwrócić większą uwagę na staranne sprawdzanie prac etapowych. Studenci otrzymują wsparcie na polu naukowym, dydaktycznym, materialnym i społecznym. System oceny osiągnięć studentów jest obiektywny, wystandaryzowany i powszechnie akceptowany przez studentów, a informacje na jego temat są powszechnie dostępne.

3) Studenci kierunku filologia mają możliwość udziału w międzynarodowej i krajowej wymianie, rzadko jednak z niej korzystają. Jednym z powodów tej sytuacji może być sygnalizowany przez studentów brak dostatecznej informacji o możliwościach i korzyściach związanych z międzynarodowymi i krajowymi programami wymiany.

4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów. Studenci demonstrują wysoki stopień zadowolenia ze studiowania w PWSZ W Raciborzu.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

1. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia został wprowadzony Uchwałą Senatu PWSZ w Raciborzu nr 80/2008 z dn. 5 czerwca 2008 r. Uchwałą Senatu PWSZ w Raciborzu nr 59/2012 z dnia 24 maja 2012 r. wprowadzono zmiany w systemie uwzględniające wprowadzenie programów kształcenia zgodnie ze znowelizowaną ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym, w szczególności w zakresie wprowadzenia opisu efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów.

Uczelnia zdefiniowała następujące cele systemu: kreatywne zaplanowanie procesu dydaktycznego, wprowadzenie takich mechanizmów, które zapewnią wysoką jakość kształcenia, właściwą realizację procesu kształcenia (dostosowanie bazy i stworzenie odpowiednich warunków kształcenia), dbałość o wysoki poziom kompetencji pracowników dydaktycznych, bieżące monitorowanie i analizę jakości kształcenia, podejmowanie działań doskonalących, podnoszenie rangi pracy dydaktycznej poprzez ocenę kadry dydaktycznej oraz ocenę kadr administracyjnych poprzez obiektywny system motywowania.

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia został opracowany w postaci Księgi Jakości Kształcenia, która jest nadrzędna w stosunku do Instytutowej Księgi Jakości Kształcenia. Księga Jakości zawiera prezentację Uczelni, deklarację i politykę jakości, dotyczy takich obszarów działania uczelni, jak: zarządzanie kadrą (zasady dotyczące rozwoju i motywowanie kadry), infrastruktura związana z procesem kształcenia, organizacja studiów, plany studiów i programy nauczania, procedura praktyk, procedura dyplomowania, realizacja procesu dydaktycznego z uwzględnieniem zasad etyki, realizacja procesu kształcenia, warunki prowadzenia i zaliczania zajęć, ankietyzacja, hospitacja, proces rekrutacji, działania promujące Uczelnię (kierunki kształcenia), zasady obsługi kadry administracyjnej, audyt Systemu, permanentne doskonalenie Systemu

Zgodnie z Księgą Jakości w Uczelni funkcjonują: Uczelniany Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia, w skład którego wchodzi 12 osób oraz Instytutowy Zespół Oceny Jakości Kształcenia, w skład którego wchodzi 5 osób. Uczelnia przedłożyła raporty z posiedzeń zespołów, z których wynika iż tematyka poruszana na spotkaniach jest zgodna z zakresem działań zespołów określonych w Księdze Jakości. Posiedzenia Zespołów odbywają się regularnie. Należy zwrócić uwagę, iż protokoły z posiedzeń Instytutowego Zespołu Oceny Jakości Kształcenia są lakoniczne i nie zawierają przebiegu dyskusji oraz w wielu przypadkach wniosków i ustaleń ze spotkań.

Instytutowa Księga Jakości Kształcenia została wprowadzona 1.01.2012 roku i jest stale aktualizowana (ostatnia aktualizacja nastąpiła 1.10.2014 r.) Instytutowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia stanowi zbiór ujednoliconych zasad działań i przedsięwzięć

organizacyjnych oraz procedur i instrukcji postępowania dotyczących kształcenia w ramach kierunków studiów prowadzonych w Instytucie. Jest integralnie związany z Uczelnianym Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia. W imieniu Rektora odpowiedzialnym za funkcjonowanie Uczelnianego Systemu jest Pełnomocnik Rektora ds. Systemu, nadzorujący działalność Instytutowych Zespołów ds. Systemu. Instytutowa Księga Jakości zawiera procedury postępowania w ośmiu obszarach tj. plan studiów i program kształcenia; organizacja i prowadzenie zajęć dydaktycznych; praca dyplomowa i egzamin dyplomowy; obsługa toku studiów; etyka w procesie dydaktycznym; absolwenci i pracodawcy; monitorowanie zasobów i pomiar procesów; działania doskonalące.

Po analizie przedłożonej dokumentacji należy stwierdzić, że Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia jest sformalizowany. Ma jednoznacznie określony aspekt funkcjonalny (zadania), czynnościowy (procedury) oraz strukturalny (jednostki organizacyjne). Jednostka wypracowała także przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów, co obiecuje jej efektywność, **w praktyce jest jednak inaczej.**

W skład Instytutowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, odpowiadającego za koordynację działań WSZJK na poziomie instytutu oraz wykonanie poszczególnych zadań, wchodzi dyrektor, kierownicy trzech zakładów oraz reprezentant studentów. W praktyce mamy więc tu do czynienia z lekko poszerzonym zespołem kierującym Instytutem Neofilologii, co jest przykładem powielania struktur. Warto rozważyć powołanie do zespołu osób niepiastujących funkcji kierowniczych, co z pewnością przyczyni się do wdrożenia w działania WSZJK liczniejszych reprezentantów kadry oraz zapewni inne spojrzenie na pewne aspekty kształcenia na ocenianym kierunku, być może odmienne od perspektywy osób funkcyjnych.

Nie wszystkie dotychczasowe działania Instytutowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia ocenić można jako efektywne. Dotyczy to przede wszystkim działań weryfikujących i monitorujących ofertę dydaktyczną na ocenianym kierunku – uchybienia w tym zakresie wpłynęły m.in. na realizację niewłaściwie skonstruowanego programu na studiach o profilu praktycznym (brak zajęć typu warsztatowego rozwijających umiejętności praktyczne i zawodowe, zbyt mały wymiar praktyk zawodowych, brak sposobów weryfikacji praktycznych umiejętności i kompetencji społecznych studentów). Niską efektywność wykazały także procedury dotyczące monitorowania oraz udoskonalania weryfikacji efektów kształcenia, co spowodowało wystąpienie istotnych braków w wielu kartach przedmiotów (patrz punkt 2). Jedną z konsekwencji jest w wypadku wielu prac zaliczeniowych/egzaminacyjnych brak informacji o zasadach przyznawania punktacji i progach punktowych wystawianych ocen. W dokumentacji weryfikacji efektów np. przedmiotu PNJN-pisanie brak prac pisemnych - jedynym dokumentem jest Katalog ocen cząstkowych, przy czym osoba zaznajamiająca się z tym katalogiem nie może wyrobić sobie zdania na temat kryteriów przyjętych przy wystawianiu danej oceny cząstkowej itp. Także audyt dokumentacji i procedur obowiązujących w Instytucie Neofilologii dokonany w 2013 roku przez Uczelniany Zespół Oceny Jakości Kształcenia nie wykazał tych niedociągnięć.

Dość skromnie w relacji do podejmowanych działań oraz zebranej dokumentacji przedstawia się upowszechnienie wiedzy o działaniach projakościowych. Spotkania z poszczególnymi grupami interesariuszy wewnętrznych (nauczyciele akademicki, studenci) pokazują, że członkowie obu grup interesariuszy niewiele wiedzą o celach, zasadach funkcjonowania oraz skutkach działań WSZJK. Zaleca się intensywną pracę w celu popularyzacji działań projakościowych.

2. W procesie zapewniania jakości kształcenia w sposób formalny biorą udział interesariusze wewnętrzni – pracownicy wchodzący w skład struktur WSZJK; Rada Programowa Instytutu Neofilologii opracowująca i monitorująca programy studiów, Rada Instytutu i Senat Uczelni zatwierdzający te programy. Studenci mają swoich przedstawicieli w Senacie PWSZ, a ich liczba przekracza 20%, spełniając tym samym przesłanki art. 61 ust. 3 Ustawy. Wchodzą też w skład Uczelnianego i Instytutowego Zespołu Jakości Kształcenia oraz w Rady Bibliotecznej.

Formą uczestniczenia studentów w procesie zapewniania jakości i budowy kultury kształcenia jest też ich udział w procesie ankietyzacji, którego efektywność oceniają wysoko. Ocenie studenckiej odbywającej się w ostatnim miesiącu zajęć dydaktycznych w każdym semestrze podlegają wszyscy nauczyciele akademicki prowadzący te zajęcia. Pytania ankiety dotyczą realizacji założonych dla danego przedmiotu treści kształcenia, zgodności zasad weryfikacji efektów kształcenia z informacjami podanymi na początku semestru, regularności i punktualności odbywanych zajęć i konsultacji, stosunku prowadzących do studentów. W ankiecie jest też miejsce na uwagi i postulaty studentów. Od roku 2012 Biuro Ewaluacji Jakości Kształcenia PWSZ w Raciborzu opracowuje na podstawie ankiety ewaluacyjnej raporty, które w syntetycznej postaci publikowane są na stronie internetowej Biura Ewaluacji Jakości Kształcenia, dzięki czemu wyniki ankietyzacji są dostępne dla wszystkich zainteresowanych.

W przygotowaniu jest „Test satysfakcji studenta”, który pozwoli na bardziej kompleksową ocenę programu kształcenia.

Opracowane przez członków Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia wyniki ankiety ewaluacyjnej przedstawiane są co semestr Dyrektorowi Instytutu, Prorektorowi ds. studenckich, ankietowanym pracownikom w formie raportu o jakości kształcenia na kierunku.

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości nie jest wystarczający. Uczelnia nie ma organu doradczego składającego się z przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych, choć ich udział w procesie tworzenia programu kształcenia jest widoczny. Powołanie stałego zespołu mogłoby jednak usystematyzować współpracę ze środowiskiem społeczno-gospodarczym i zwiększyć jej efektywność.

W składzie Zespołów funkcjonujących w ramach WSZJK, również w Instytutowym Zespole ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Radzie Programowej Instytutu Neofilologii, brak przedstawicieli pracodawców, choć ich udział w tych strukturach w wypadku praktycznego profilu kształcenia na ocenianym kierunku wydaje się uzasadniony i konieczny. Opinie

przedstawione w protokołach z odbywanych w 2014 roku konsultacji z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego dotyczą programów już realizowanych, nie były zatem brane pod uwagę na etapie ich opracowywania i mogą jedynie być przedmiotem analiz służących modyfikacji już wdrożonych programów studiów. W opiniach tych wskazuje się m.in. na rosnące zainteresowanie pracodawców językiem biznesu i językiem prawniczym, jak również na coraz silniejszy nacisk na wysokie kompetencje językowe absolwentów przydatne w procesie komunikacji z zagranicznymi partnerami biznesowymi oraz w skutecznych negocjacjach biznesowych.

W Uczelni opracowano wprowadzić *Raport z badania losów zawodowych absolwentów: Pracodawcy 2013*, ale odnosi się on do ustaleń w skali Uczelni, a nie jednostki prowadzącej oceniany kierunek. Absolwenci PWSZ, bo tylko o takich możemy mówić w sytuacji, gdy w badaniach ich losów po ukończeniu studiów nie dokonano podziału zgodnie z ukończonymi przez nich kierunkami, nie biorą dotąd w sposób znaczący udziału w procesie zapewniania jakości kształcenia.

Zawarte w Uczelnianej Księdze Jakości procedury służące zapewnieniu jakości kształcenia zakładają kontakty ze wszystkimi interesariuszami, zostały jednak wdrożone z dniem 1.10.2013 r. i trudno w tej chwili ocenić ich efektywność.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+/-	+/-	+/	+	+/-	+/-
umiejętności	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+/-	+/-

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólne: znacząca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów, nie jest ona jednak w pełni efektywna. Widoczne są uchybienia w zakresie budowy, weryfikacji i

monitorowania programu studiów oraz założonych dla niego efektów kształcenia, koncepcji praktyk zawodowych, a także niska świadomość celów i zadań WSZJK wśród kadry kierunku oraz możliwości i wagi działań projakościowych.

2) W procesie zapewniania jakości kształcenia na ocenianym kierunku uczestniczą na razie przede wszystkim interesariusze wewnętrzni. Udział interesariuszy zewnętrznych, aczkolwiek niekwestionowany, jest niesformalizowany i okazjonalny. Absolwenci w ten proces włączani są powoli i z trudem. Podjęte w ostatnim czasie działania na poziomie Uczelni i Instytutu stwarzają spore możliwości zwiększenia wpływu interesariuszy zewnętrznych na proces doskonalenia jakości kształcenia, na efekty tych działań trzeba jednak poczekać.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		x			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		x			
3	program studiów				x	
4	zasoby kadrowe			x		

5	infrastruktura dydaktyczna			x		
6	prorowadzenie badań naukowych³		x			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		x			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			x		

Koncepcja programu realizowanego na kierunku filologia w PWSZ w Raciborzu jest interesująca, atrakcyjna i odpowiadająca na potrzeby lokalnego rynku pracy. Objęte tym programem moduły kształcenia do wyboru (kształcenie pedagogiczne, translatorskie i biznesowe) w pełni uzasadniają przyjęcie profilu praktycznego na ocenianym kierunku. Obszarami niebudzącymi zastrzeżeń są: powiązanie programu studiów z misją uczelni, liczba oraz kwalifikacje naukowe kadry, wsparcie studentów w procesie uczenia się – studenci demonstrowali na spotkaniu z ZO wysoki stopień zadowolenia ze studiów realizowanych na ocenianym kierunku. Godne uznania jest także prowadzenie działalności naukowej przez kadrę i studentów ocenianego kierunku. W pozostałych obszarach podlegających ocenie PKA widoczne są jednak liczne nieprawidłowości. Korekty wymaga system weryfikacji efektów kształcenia (potrzebna jest korekta sylabusów), przede wszystkim zaś program i plan studiów. Program ten nie w pełni umożliwia osiągnięcie wszystkich zakładanych celów i efektów kształcenia związanych z praktycznym profilem studiów. Dotyczy to przede wszystkim form realizacji zajęć dydaktycznych z przedmiotów decydujących o praktycznym profilu studiów (brak warsztatów i innych form zajęć rozwijających praktyczne umiejętności studentów), sposobów weryfikacji stopnia osiągania założonych efektów kształcenia w zakresie umiejętności praktycznych, wymiaru i sposobu weryfikacji praktyk. Wątpliwości co do możliwości realizacji efektów kształcenia związanych z praktycznym profilem studiów budzą

też uboga infrastruktura służąca rozwijaniu praktycznych umiejętności studentów oraz struktura kadry, w której zbyt mało jest praktyków o potwierdzonym doświadczeniu zawodowym adekwatnym do założonych efektów kształcenia, zdobytym poza miejscem pracy (dotyczy to w mniejszym stopniu modułu translatorskiego, w większym – biznesowego). Zastrzeżenia ZO wzbudził też nikły wpływ interesariuszy zewnętrznych na koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku (proces ich włączania w struktury WSZJK już się rozpoczął), a także wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, który – choć przejrzysty i obiecujący efekty – w rzeczywistości jest mało skuteczny, co potwierdzają wskazane wyżej uchybienia. Należałoby też pilnie zachęcić studentów do korzystania z międzynarodowych i krajowych programów wymiany – przede wszystkim poprzez rozpowszechnienie znajomości celów, zasad i korzyści związanych z taką wymianą. We wszystkich tych obszarach zaleca się dokonanie istotnych korekt.

W odpowiedzi na raport powizytacyjny, podpisanej przez Prorektor PWSZ w Raciborzu, władze Uczelni oraz Instytutu Neofilologii przyjęły wszystkie zarzuty i uwagi sformułowane przez Zespół Oceniający PKA, przedstawiając zarazem już podjęte oraz zaplanowane na przyszłość działania naprawcze. Do działań już podjętych należą: korekty planu studiów na lata 2014-2017 mające na celu zwiększenie liczby zajęć o charakterze praktycznym; zwiększenie do 150 godzin wymiaru praktyk zawodowych (uczelnia przedstawiła skorygowane plany studiów); korekta przydziału zajęć tak, by lepiej wykorzystać doświadczenie praktyczne zatrudnionej na kierunku kadry; poszerzenie składu Instytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia o osoby niepełniące funkcji kierowniczych oraz o przedstawicieli pracodawców. Pozostałe działania korygujące mają być prowadzone w przyszłości (najpóźniej do roku 2016), a należą do nich: przegląd efektów kształcenia i sylabusów, zmiana struktury kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku tak, by zwiększyła się liczba pracowników posiadających doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią; korekta sposobu dokumentowania i efektów kształcenia praktyk zawodowych; poszerzenie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi także w kwestii programu studiów, w tym absolwentami kierunku, doskonalenie wdrażanego na Uczelni WSZJK.

Wyjaśnienia i dokumenty przedstawione w odpowiedzi Uczelni pozwalają zmienić ocenę kryterium trzeciego (program studiów) na znaczącą. Pozostałe działania uczelni podjęte po wizytacji PKA powinny przynieść efekty w niedalekiej przyszłości, obecnie jednak brak podstaw do zmiany pozostałych ocen sformułowanych w raporcie powizytacyjnym.

Tabela nr 3

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium
------	-----------	------------------------------

		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
3	program studiów			x		